

VIII TROBADA D'ESTUDI PER A LA PRESERVACIÓ DEL PATRIMONI DE LA PEDRA SECA

Calaceit, 15, 16 i 17 de maig de 2015

© Foto: Carles Terès

Aquest esdeveniment forma part de les Trobades bianuals en defensa del patrimoni en pedra seca que te com a finalitat difondre i donar a conèixer l'immens patrimoni immoble que gaudeixen les terres de parla catalana. I cada vegada les Trobades es realitzen en diferents indrets, facilitant l'intercanvi, el coneixement i fent possible l'acostament geogràfic i cultural. Aquestes estan promogudes per la **Coordinadora d'Entitats per la Pedra Seca**, un grup multidisciplinari sense ànim de lucre que aplega entitats, associacions i col·lectius de caire divers amb l'objectiu de difondre, coordinar, intercanviar i vetllar pel patrimoni cultural de la pedra seca català. Aquesta VIII Trobada es durà a terme a Calaceit (Matarranya) es troba situat a la província de Terol, entre les confluències dels rius Matarranya i Algars. El seu conjunt urbà és un dels millors conservats de la comarca. En la seva bellesa arquitectònica es fonen el característic color daurat de la pedra i el rogenç de les teulades de les cases.

Objectius

- * Donar continuïtat a les trobades organitzades per la Coordinadora d'Entitats per a la Preservació del Patrimoni de la Pedra Seca als Països Catalans.
- * Posar el valor el Patrimoni de la Pedra Seca a la comarca històrica del Matarranya.
- * Crear un espai de comunicació per aprofundir en el coneixement d'aquest patrimoni a les terres de parla catalana i afavorir l'intercanvi d'experiències sobre la seva protecció.
- * Consolidar una dinàmica de treball que pugui ser útil i pugui tenir continuïtat en properes trobades.

Adreçat a

- * Estudiosos, científics i comunitat universitària que treballin en projectes de recerca, que tenen com a camp d'acció les construccions de pedra seca i vulguin comunicar o divulgar les seves dades.
- * Educadors, intèrprets i guies de zones, on hi hagi arquitectura en pedra seca i la incorporin en les seves activitats.
- * Professors que en els seus currículums incorporin les construccions en pedra seca.
- * Professionals i empreses que es dediquen a la conservació del patrimoni cultural.
- * Estudiants d'arquitectura, història, geografia, turisme i altres matèries relacionades amb la gestió del paisatge i el territori.
- * Professionals que treballen en el camp del patrimoni cultural i natural.

Tarifes	Tots els dies	Només un dia
General	95,00 €	55,00 €
Estudiants / Aturats	65,00 €	35,00 €
Inscripcions obertes fins el 8 de maig 2015		

Comitè Científic

- * Neus Borrell. Fundació El Solà
- * Ramon Mur. Associació Cultural del Matarranya.
- * Pere Navarro. Facultat de Filologia Catalana. Universitat Rovira i Virgili.
- * Pepa Nogués. Antropòloga.
- * Jaume Plans. Historiador i Gestor cultural.
- * Félix A. Ribas. Membre del Instituto Aragonés de Antropología.
- * Sergi Saladié. Facultat de Turisme i Geografia. Universitat Rovira i Virgili.
- * Natxo Sorolla. sociolingüista.
- * Salvador Tarragó. Arquitecte.

Comitè Organitzador

- * Carles Sancho
- * Hipòlit Solé
- * José Manuel Anguera
- * Anna Solé
- * Cèlia Badet
- * Carles Terès

Secretaria

Associació Cultural del Matarranya
carrer Major, 4
44610 Calaceit (Terol)
Telf: 978 851 521
Mòbil: 658 51 03 94
ascumapedraseca@gmail.com
www.trobadapedraseca.cat
www.facebook.com/pedraseca

Eixos temàtics

Vocabulari i toponímia

Aquesta tradició constructiva ancestral, arrelada plenament a la nostra cultura i a moltes altres esdevé, també, una font important d'informació lingüística relacionada directament o indirecta amb la pedra seca. Amb la voluntat de recollir la diversitat i, a la vegada, la semblança en aquells aspectes lingüístics relacionats amb la pedra seca s'estableix aquest àmbit, que permetrà recollir elements de vocabulari o toponímia vinculats directament amb la tècnica de la pedra seca.

Catalogació

És molta la gent preocupada per la catalogació d'un patrimoni tant rellevant com són les construccions de pedra seca a les terres de parla catalana. La importància de catalogar aquestes construccions no és només tenir-ne un inventari, sinó que ha de permetre valorar aquest patrimoni i facilitar l'elaboració d'unes pautes per a la seva protecció, conservació i restauració.

Biodiversitat i paisatge

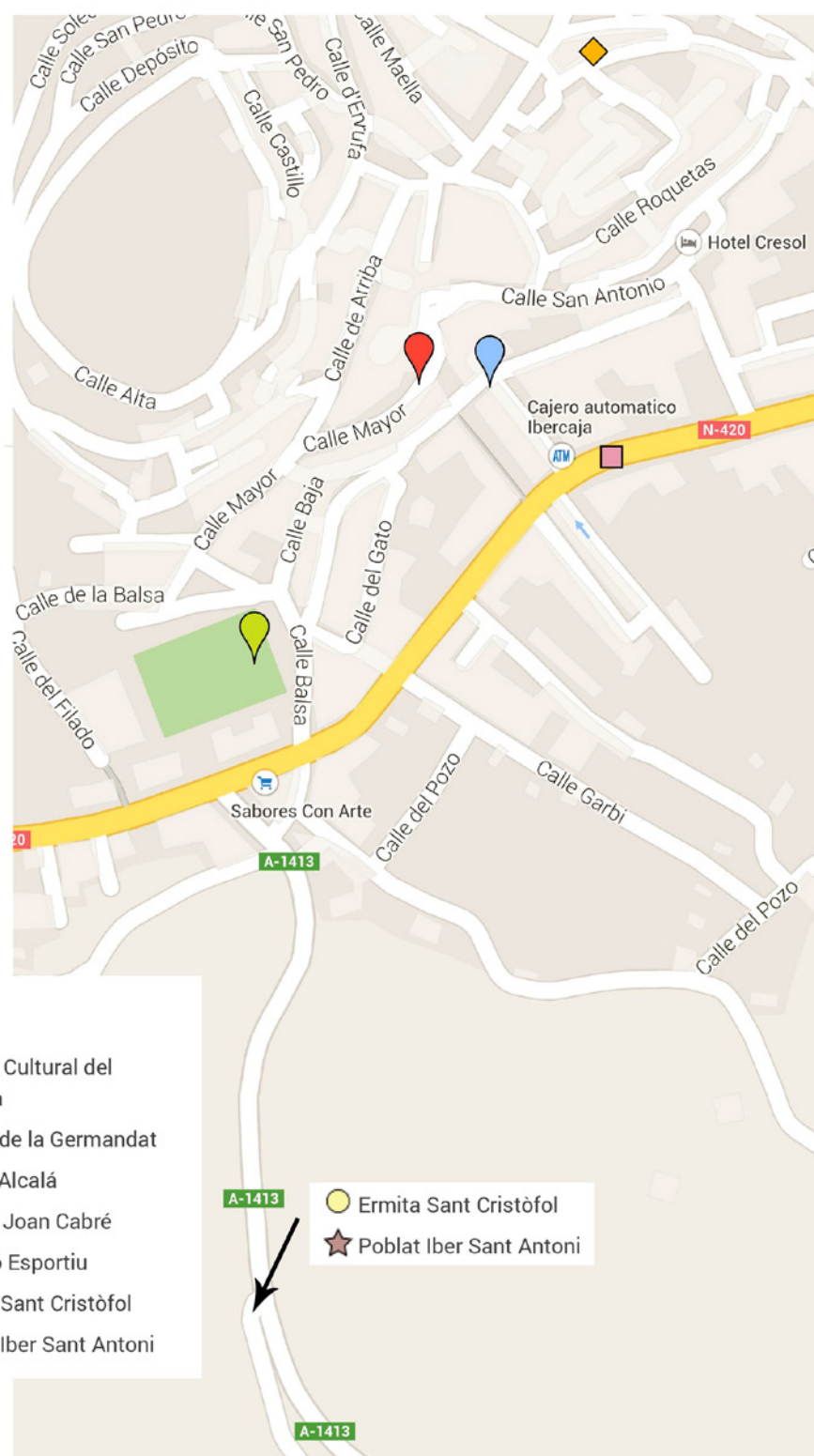
L'arquitectura tradicional de la pedra seca està present en els paisatges rurals d'arreu del Paísos Catalans. Tanmateix, aquest patrimoni està immers en una greu dinàmica de degradació, causada per l'abandó progressiu de l'activitat agrícola i ramadera i la consegüent penetració del bosc, producte de creixements urbanístics que no han pres en consideració l'interès de conservar aquest patrimoni. Per sort, apareixen interessants experiències de valorització d'aquests paisatges rurals que mantenen viva l'esperança de conservar-los.

Característiques constructives

L'arquitectura tradicional de la pedra seca és resultat de les característiques del lloc i del material existent a l'abast per fer les construccions. Aquests configuren la tècnica constructiva i les tipologies desenvolupades adaptant-les als usos que es volen destinar. Cal conèixer-les d'una manera científica per recuperar espai en l'arquitectura d'avui i per projectar-les al futur dins de l'ensenyament reglat.

Espais on es realitzarà la VIII Trobada

Calaceit

Programa

Divendres 15 de maig de 2015

Teatre La Germandat

14:30 Recepció de participants

15:30 Acte inaugural

Parlaments institucionals

Presentació de les actes de la VI i VII Trobada

Projecció audiovisual a càrrec dels Amics de Nonasp

16:30 Ponència inaugural "Piedra seca y técnicas de construcción de época ibérica en el Bajo Aragón" a càrrec de José Antonio Benavente, arqueòleg i gerent del Consorci Patrimonio Ibérico de Aragón.

Àmbit Vocabulari i Toponímia

17:00 Ponència "El patrimoni lingüístic de la pedra seca al Mesquí" a càrrec d'Artur Quintana
Comunicacions

Un únic recull de vocabulari de la pedra seca a càrrec de Jordi Grau

Museu Joan Cabré

17:45 Visita a l'exposició "Pedra seca al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre"

Dissabte 16 de maig de 2015

Teatre La Germandat

Àmbit Catalogació

10:00 Ponència "El inventari a la gestió" a càrrec de Toni Reynés

Comunicacions

L'inventari de la Vall del Madriu-Perafita-Claror, patrimoni de la humanitat a càrrec de David Mas.

Restauració de barraques com eina per a la reinserció social, a càrrec de Jaume Rovira

Inventari de les construccions de pedra seca (i altres elements) del passat agrícola del turó de l'Escletxa a càrrec de Joan M. Vives i Teixidó

11:00 **Pausa - cafè**

Cinc barraques de Mont-roig: "Bé Cultural d'interès nacional" a càrrec d'Esther Bargalló i Martí Rom

Cabanes de volta a la Llitera a càrrec de Laia Brualla

Els Anjubs, construccions de pedra seca del paisatge agrícola de secà. La Torre de l'Espanyol a càrrec de Eva Artal, Teresa Castelló, Mercè Veà, Maria Montané i Joaquim Jornet

Què va ser primer la cabana de pastor o la cabana de pagès? Sobre els orígens de l'Arquitectura Tradicional en pedra seca als països catalans a càrrec de Jaume Plans

Àmbit Característiques constructives

12:10 Esquivant el pintoresquisme: integració de la pedra seca en dos projectes actuals a càrrec de Sergi Serra Casals i Marta Adroer Puig

Comunicacions

Monitorització agroclimàtica de dues cabanes de pedra seca al T.M. de Verdú a càrrec de David Tous

Formació per a construir amb la tècnica de pedra seca. Cursos realitzats per la Fundació El Solà a càrrec de Neus Borrell

Els Marges, Apunts sobre diferents tècniques constructives. (El llenguatge de la Pedra, 2a. Part) a càrrec de F. Xavier Solé

Com es deforma i es trenca un mur o conclusions d'un petit assaig de baix pressupost a càrrec de Carles Blasco.

Fonda Alcalá

14:30 Dinar

16:30 Eixida a peu cap el jaciment arqueològic de Sant Antoni, situat a 1 km de la vila. Visita guiada.

Diumenge 17 de maig de 2015

Teatre La Germandat

Àmbit Diversitat i Paisatge

10:00 Ponència "La piedra seca en los paisajes de la comarca del Matarraña" a càrrec de Paloma Ibarra

Comunicacions

Aproximació als cucos del Pinós a càrrec de Imma Garrigós i Clara Isabel Pérez

El paper de la paret seca a Menorca per l'adaptació dels boscos al canvi climàtic i serveis ecosistèmics associats: Cost eficiència per la seva conservació a càrrec de Miquel Truyol

L'activitat agrícola a la muntanya: El mas d'Andill (Horta de Sant Joan- Parc Natural dels Ports) a càrrec de Pepa Nogués

11:00 **Pausa - cafè**

11:30 Taula redona: "L'arquitectura de la pedra en sec: patrimoni i paisatge". Modera: Sergi Saladié.

12:45 Conclusions de la VIII Trobada

13:00 Anunci de la seu de la propera Trobada.

Ermita Sant Cristòfol

13:15 Intervenció artística a càrrec de Rufino Mesa: Homenatge al petó de Brancusi.

14:30 Dinar

Pavelló Municipal

17:00 Actuació de Pep Gimeno "Botifarra"

Off - trobada (actes oberts a tothom)

Divendres 15 de maig de 2015

Teatre La Germandat

- 15:30 Acte inagural
Parlaments institucionals
Presentació de les actes de la VI i VII Trobada
Projecció audiovisual a càrrec dels Amics de Nonasp
- 16:30 Ponència inaugural "Piedra seca y técnicas de construcción de época ibérica en el Bajo Aragón" a càrrec de José Antonio Benavente
- #### Museu Joan Cabré
- 17:40 Visita a l'exposició "Pedra seca al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre"

Dissabte 16 de maig de 2015

- 16:30 Eixida a peu cap el jaciment arqueològic de Sant Antoni, situat a 1 km de la vila.
Visita guiada.

Diumenge 17 de maig de 2015

Llibreria Serret - Vall-de-roures

- 11:30 Presentació i signatura de llibres
Tota Pedra fa paret de Jordi Marin
Patrimoni Rural i Pedra Seca de Joan M. Vives i Teixidó
Monroyo. El habitat disperso de José Antonio Carrégalo

Ermita de Sant Cristòfol

- 13:15 Intervenció artística a càrrec de Rufino Mesa: Homenatge al petó de Brancusi.
Pavelló Municipal
- 17:00 Actuació de Pepe Gimeno "Botifarra"

Com arribar

Amb cotxe

Des de Barcelona

* C-32 + T-11 + N-420 --> 199 Km

* AP-7 + T-11 + N-420 --> 216 Km

Des de Lleida

* C-12 + N-420 --> 107 Km

Des de València

* AP-7 + C-42 + N-420 --> 255 Km

* V-21 + A-7 + CV-10 + N232 + N-420 --> 241 Km

Aeroports

- * Reus
- * Saragossa

Promou:

Organitzen:

Col·laboren:

Patrocinen:

